

Statul de drept reprezintă esența Uniunii Europene – trebuie să îl protejăm

Democrația, statul de drept și drepturile fundamentale constituie baza Uniunii Europene. Cu toate acestea, aceste valori au suferit multe atacuri în ultimii ani. Peste tot în Europa, statul de drept și drepturile fundamentale sunt atacate. În mai multe țări forțe de dreapta autoritare au reușit să obțină rezultate electorale îngrijorător de semnificative. De exemplu, în Polonia și Ungaria aceste grupări au ajuns în guvern.

Atacurile menționate iau forme diferite (abuzuri împotriva independenței sistemului judiciar, reducerea libertăților civice), dar foarte des urmează șabloane comune. Ei atacă minoritățile, membrii LGBTI și femeile – pretinzând că protejează valorile familiale – lipsind aceste comunități de dreptul la autodeterminare și la exprimare. Independența domeniului judiciar este următorul domeniu afectat, libertatea presei și alte instituții media fiind la rândul lor restricționate, în timp ce activitatea reprezentanților mediului academic și ONG-urilor este fie blocată, fie împiedicată. Până și supremația legii în domeniul mediului a fost atacată printr-un număr record de încălcări ale legilor europene de protecție a mediului, respectiv prin limitarea abilităților societăților civile de a controla și protesta împotriva diferitelor politici naționale de mediu. Mai mult, forțele de dreapta încearcă să reformuleze conceptul de stat de drept în mod autoritarist, încercând să îl asocieze cu impunerea puterii de stat executive. Cu toate că este necesară pentru sănătatea publică, lupta împotriva pandemiei de COVID-19 a generat restricții ale drepturilor fundamentale și ale statului de drept (în cazurile unor țări aceste restricții nefiind necesare în totalitate). În unele țări membre UE guvernele au folosit în mod distorsionat însemnătatea luptei grele și necesare împotriva pandemiei COVID-19 pentru a implementa restricții inutile împotriva libertăților civice, fără nicio legătură cu păstrarea sănătății publice. În multe state membre UE măsurile guvernamentale nu au fost discutate în parlament în mod suficient și adecvat, uneori ignorându-se sau chiar încălcându-se legile în vigoare.

EGP critică vehement aceste acțiuni și interpelează guvernul polonez și ungar, dar și celelalte guverne, în vederea opririi atacurilor acestora împotriva statului de drept, a democrației și a drepturilor fundamentale. EGP se opune și încercării lor de a împiedica și chiar de a mutila acțiunile guvernelor locale, respectiv ascunderii tentativelor de a folosi în mod necinstit și eronat banii publici. În același timp, susținem mișcarea civilă care luptă împotriva acestor acțiuni, susținând prin solidaritate pe toți oamenii care rezistă și luptă pentru democrație și drepturi fundamentale, în special din Ungaria și Polonia. Pentru a construi societăți democratice puternice este nevoie să dezvoltăm agenda socială a Uniunii Europene pentru a garanta promisiunea respectării drepturilor și protecției sociale destinate cetățenilor europeni.

EGP apelează la Parlamentul European, la Comisia Europeană și la Consiliul European pentru a continua și pentru a intensifica lupta împotriva tendințelor sus-menționate și pentru a se asigura că se duc la bun sfârșit măsurile destinate să asigure statul de drept, democrația și drepturile fundamentale.

Mai exact, noi, EGP,

- Apelăm la Consiliul UE pentru a face progrese substanțiale la procedura bazată pe Articolul 7 (1) împotriva Ungariei și Poloniei, din moment ce acest parcurs este în prezent cea mai eficientă măsură valabilă la nivel UE pentru a sancționa statele membre care încalcă valorile Uniunii consacrate la Articolul 2 al Tratatului UE.

- Cerem stabilirea unui Mecanism UE al Democrației, Regulii Legii și al Drepturilor Fundamentale. Această abordare comprehensivă este necesară pentru a înlocui actuala cârpeală de instrumente ineficiente răspândite în diferite câmpuri și domenii, fiind necesar să se includă recomandări specifice în ceea ce privește democrația, statul de drept și drepturile fundamentale pentru fiecare țară, aici fiind inclusă și libertatea presei și a spațiului media.
- Insistăm asupra nevoii de a adopta un mecanism puternic de condiționare bazat pe statul de drept în aplicarea Cadrului Financiar Multianual (MFF) și în aplicarea strategiei „UE – Noua Generație” care să includă, în mod particular, Fondul de Reziliență și Recuperare. Acesta este unicul mod de a garanta că banii UE nu sunt cheltuiți în mod incorect de către cei care atacă principiile statului de drept și drepturile fundamentale. Prin această măsură se dorește și protejarea drepturilor destinatarilor și beneficiarilor care nu sunt responsabili sau vinovați de încălcările principiilor de lege și menținere a acestora.
- Cerem ca Polonia și Ungaria să își oprească blocada împotriva pachetului de măsuri asupra cărora aceste țări și Parlamentul European au convenit în mod legal și oficial, pachet care include mecanismul de condiționare axat pe statul de drept, amintind că acest compromis nu poate fi susținut sau repetat. Subliniem că blocajul lor interzice milioanele de cetățeni, în special cetățeni polonezi și ungari, accesul la foarte necesarele fonduri alocate pentru criza economică actuală.
- Cerem ca statele membre UE să nu cedeze în fața veto-urilor emise de guvernele ungar și polonez împotriva adoptării MFF și a Fondului de Recuperare. Cerem președinției germane să își păstreze poziția fermă cu privire la înțelegerea care a fost adoptată cu Parlamentul European, fără a ceda la actele de șantaj care ar împiedica respectarea valorilor UE și a solidarității europene.
- Când se adoptă mecanismul statului de drept ne propunem să apelăm la Comisia Europeană în vederea asigurării implementării și aplicării extensive a acestor principii, considerând că noțiunea statului de drept trebuie înțeleasă în conjuncție cu alte valori europene.
- Vom cere Comisiei Europene să își asume un rol mai pro-activ în apărarea statului de drept și să acționeze pe baza informațiilor prezentate de raportul anual al menținerii legii, cât și să demareze procedurile de sancționare a încălcărilor acolo unde Statele Membre eșuează în a implementa legislația UE cu privire la statul de drept și la drepturile fundamentale.
- Vom susține reforme instituționale pentru a depăși blocajul creat de cererile de unanimitate din procedura Articolului 7.
- Vom insista asupra protecției drepturilor fundamentale, în special în Polonia și Ungaria, incluzând aici dreptul la un proces corect, dreptul de a fi informat și dreptul la libertatea de exprimare, alături de libertatea mediei și de pluralism, libertatea academică, libertatea asocierii și a întrunirilor. Este imperativ să fie crescută finanțarea UE pentru jurnalismul independent.
- Vom insista asupra importanței cruciale a funcționării corecte a sistemelor electoral și legislativ, cât și asupra importanței separării puterilor în stat și a verificărilor constituționale. În special, vom apela la parlamentul și guvernul polonez pentru a ne

asigura că sistemul legislativ și electoral este cinstit și că puterile constituționale sunt folosite în acord cu standardele statului de drept.

- Vom cere ca toate Statele Membre care lipsesc momentan să se alăture instituției procurorului UE și ca noile fonduri UE să fie condiționate de statutul de membru în cadrul instituției procurorului UE. De asemenea, vom cere ca UE în sine să se alăture Grupului Statelor Împotriva Corupției (GRECO) al Consiliului Europei, îndeplinindu-și obligațiile stipulate în UNAC, conform cărora toate Statele Membre UE promovează și implementează recomandările GRECO, cât și ale altor grupări și entități internaționale relevante pentru a preveni, detecta și lupta împotriva corupției. Cine dorește să profite de pe urma fondurilor UE se obligă să accepte controalele UE împotriva corupției.
- Vom susține comunitatea LGBTI în lupta sa pentru acceptare și vom cere guvernului polonez să protejeze drepturile comunității LGBTI în Polonia. Tot în această direcție vom cere Comisiei Europene să lanseze procedurile de sancționare a încălcărilor pentru a opri autoproclamarea zonelor ce interzic LGBTI din Polonia.
- Vom condamna cu vehemență atacurile împotriva drepturilor femeilor, în special încercările din prezent de a eradica părți cruciale din legea avortului în Polonia, cerând concomitent UE și Consiliului Europei să recunoască dreptul de a obține avorturi sigure și legale, autonomia corporală fiind un drept uman fundamental.
- Vom recunoaște drepturile unor ONG-uri din Polonia și Ungaria, cât și al altor state UE, de a avea proiectele selectate, finanțate și susținute direct de către instituțiile și fondurile UE. Orice încercare a guvernelor naționale de a restricționa oportunitățile de finanțare trebuie interzisă, deoarece aceste acțiuni limitează dezvoltarea societății civile și a democrației. Vom susține cu convingere cererile de finanțare directă pentru orașe, autorități locale și regiuni lansate de către Comisia UE în locații unde guvernele naționale subminează statul de drept și drepturile fundamentale. Aceste măsuri ar opri guvernele de la eventuale disocieri sau distanțări în raport cu valorile fundamentale ale UE, permițând UE să asigure tuturor cetățenilor europeni o viață demnă.
- Vom susține eforturile societății civile de a își obține și de a aplica dreptul de a primi informații despre mediu care sunt restricționate sau secretizate de către autoritățile publice, cât și de a participa la pregătirea planurilor, programelor, politicilor, strategiilor și legislației care ar putea afecta mediul, după cum se stipulează în Convenția Aarhus. În special în perioadele de criză climatică, exploatarea naturii nu trebuie să reprezinte o sursă de venit pentru Statele Membre UE. Implementarea unor acte speciale sau a altor instrumente legale care limitează influența cetățenilor asupra politicilor de mediu trebuie oprite.
- Vom cere ca prevederile din documentul intitulat Carta Drepturilor Fundamentale UE să fie aplicate la acțiunile Statelor Membre, iar cetățenii să poată fi apărați în Curtea de Justiție Europeană. Această acțiune va oferi UE competențele de a acționa în zonele vizate și de a riposta oricând drepturile în cauză sunt încălcate în Uniune.